

<i>Raadsvergadering</i>	: 30 april 2015
<i>Kenmerk</i>	: Ruimte/1254731
<i>Nummer voorstel</i>	: RV 15-09
<i>Agendapunt</i>	: 7
<i>Portefeuille</i>	: Wethouder Van Berkel

Onderwerp: Verordeningen minder hemelwater naar de riolering

Aan de gemeenteraad,

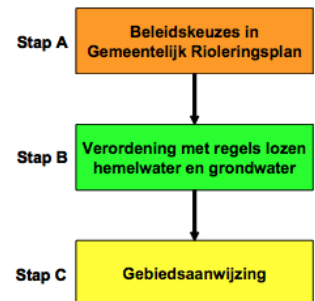
Voorstel tot besluit

1. Vast te stellen de Verordening afvoer hemelwater en grondwater gemeente Soest.
2. Vast te stellen de Verordening subsidiëring afkoppelen hemelwater gemeente Soest.

Inleiding

Soest werkt al jaren aan het scheiden van schoon en vuil water in de riolering en het "afkoppelen" van lozingen van hemelwater en grondwater van het openbare vuilwaterriool. Op deze manier wordt het rioolstelsel ontlast. Het afgekoppelde hemelwater en grondwater gaan in plaats van naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) naar het oppervlaktewater of het grondwater. Dit beleid is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2012-2017 (vGRP). Gemiddeld wordt er 1 hectare bestaande bebouwing per jaar afgekoppeld.

Het gebruik van de Verordening afvoer hemelwater en grondwater begint bij het goed onderbouwd formuleren van de zorgplichten voor het hemelwater en het grondwater in het vGRP (stap A). Deze stap is uitgevoerd in het vGRP. Vervolgens kan een verordening met regels voor het lozen van hemelwater en grondwater voor het totale grondgebied van de gemeenten worden opgesteld (stap B). De keuze om deze stap te maken ligt nu voor. Tenslotte kan de gemeente met de aanwijzing specifieke gebieden benoemen, waarvoor de regels gelden en hierbij zo nodig nadere specificaties geven (stap C). (nog niet uitgewerkt)

Nieuwbouw

Bij nieuwbouw is het uitgangspunt om hemelwater van afvalwater te scheiden. Ook wanneer er geen gescheiden openbaar riool in de straat aanwezig is. Het Bouwbesluit eist voor een nieuw te bouwen bouwwerk een voorziening voor de opvang en afvoer van hemelwater en welke (volgens NEN 3215 bepaalde) afvoercapaciteit deze dient te hebben. Daarnaast zijn er eisen opgenomen waaraan de terreinleiding dient te voldoen. In artikel 6.18 lid 5b staat de passage: "indien voor de afvoer van hemelwater een openbaar hemelwaterstelsel of een openbaar vuilwaterriool aanwezig is waarop aangesloten kan worden en hemelwater mag worden gebracht". Essentieel hierin is "mag worden gebracht". De perceelegeenaar heeft de eerste verantwoordelijkheid voor de opvang van hemelwater. De gemeente geeft aan of de perceelegeenaar het hemelwater op het openbaar hemelwaterstelsel of openbaar vuilwaterriool mag lozen of niet. Alleen als de perceelegeenaar het niet op eigen terrein kan verwerken, heeft de gemeente een ontvangstplicht voor hemelwater.

Er is een infiltratiekansenkaart opgenomen in het Grondwaterplan Soest 2011-2015. Hierop zijn de gebieden aangegeven waar infiltratie van hemelwater naar het grondwater wel en niet mogelijk is (bijlage c).

Met een Verordening afvoer hemelwater en grondwater (in combinatie met een Gebiedsaanwijzing) kan het niet aankoppelen van lozingen van hemelwater en grondwater op een openbaar vuilwaterriool worden afgedwongen. Wanneer de nieuwbouwlocatie geschikt is voor infiltratie, moet het hemelwater op eigen terrein (het terrein van de particuliere eigenaar) worden verwerkt. Het vast stellen van een dergelijke verordening wordt voorgelegd in deze nota (bijlage a, artikel 3).

Bouwbesluit 2012

In het Bouwbesluit 2012 staan de technische eisen genoemd waaraan een opvang en afvoer van huishoudelijk afvalwater en hemelwater moet voldoen. Als door een verbod op het lozen van hemelwater op het openbaar riool (vanuit de Verordening afvoer hemelwater en grondwater en een Gebiedsaanwijzing) de perceelegeenaar

het hemelwater op eigen terrein moet verwerken (in de meeste gevallen infiltreren), kan de gemeente op grond van het Bouwbesluit 2012 niet direct eisen stellen aan de voorziening. De perceeleigenaar mag zelf bepalen welke voorziening hij gebruikt en met welke berging en infiltratiecapaciteit. Wel moet hij op grond van artikel 6.15 lid 1 aantonen dat de voorziening het water kan verwerken en geen overlast oplevert voor naburige percelen.

Bestaande bouw: initiatief gemeente

Wanneer door de gemeente een gescheiden riool of een infiltratievoorziening wordt aangelegd in bestaand gebied, wordt in de meeste gevallen alleen het openbaar gebied afgekoppeld. Een straat is pas geheel afgekoppeld, als ook het hemelwater van particulier terrein niet meer is aangesloten op de (vuilwater)riolering.

Voor bestaande bouw is er in het Bouwbesluit 2012 geen verplichting opgenomen om het hemelwater op te vangen en af te voeren, er is slechts bepaald dat een binnen een bouwwerk gelegen voorziening lucht- en waterdicht moet zijn (NEN 3215). Er is op basis van het Bouwbesluit geen mogelijkheid om het afkoppelen van hemelwater te verplichten, maar sinds januari 2008 is in de Wet milieubeheer opgenomen dat gemeenten een bevoegdheid hebben in het belang van de bescherming van het milieu. Middels een 'Verordening afvoer hemelwater en grondwater' kunnen gemeenten regels stellen aan het lozen van afvalwater op de riolering en op of in de bodem. Met deze verordening kan het afkoppelen van lozingen van hemelwater en grondwater op een openbaar vuilwaterriool zo nodig worden afgedwongen. Het vast stellen van een dergelijke verordening wordt voorgelegd in deze nota (bijlage a, artikel 4).

Wanneer de riolering in een gebied wordt gescheiden in opdracht van de gemeente, kan naast het hemelwater van het openbaar gebied ook het hemelwater van dakoppervlakken van particulier terrein worden aangesloten op nieuw aan te leggen hemelwaterriool. Particulieren kunnen met de Verordening afvoer hemelwater en grondwater verplicht worden om het hemelwater apart van het huishoudelijk afvalwater gescheiden aan te bieden. Om dit te realiseren moet er hoogstwaarschijnlijk worden gegraven in de voortuin van de particulier om de afvoer van de regenpijp bloot te leggen en apart aan te sluiten op het hemelwaterriool. Aan de particulier kan gevraagd worden deze werkzaamheden zelf te verrichten voor een bepaalde datum (voor dat de werkzaamheden in de straat plaatsvinden). Maar de particulier kan ook de gemeente toestemming verlenen om de werkzaamheden uit te voeren. Wanneer de gemeente de werkzaamheden uitvoert, zal dit op kosten van de gemeente gebeuren. De keus om dit te doen wordt aan het college voorgelegd middels een gebiedsaanwijzing, waarna bij goedkeuring van de gebiedsaanwijzing de werkzaamheden en kosten worden meegenomen in het project.

Bestaande bouw: initiatief burger

In gebieden die geschikt zijn voor infiltratie kan afkoppelen van het hemelwater ook op initiatief van de burger plaats vinden. In het vGRP is voorgesteld afkoppelen te stimuleren, middels een subsidieregeling waarbij de gemeente 33% van de aanlegkosten betaalt tot een maximum van € 3,- per m². Particulieren kunnen gebruik maken van deze regeling en op eigen terrein hemelwater afkoppelen van het openbaar vuilwaterriool en verwerken op eigen terrein. Het vaststellen van een Verordening subsidiëring afkoppelen hemelwater wordt voorgesteld in deze nota (bijlage b).

Beoogd resultaat

Minder hemelwater naar het riool, door het vaststellen van een Verordening afvoer hemelwater en grondwater en een Verordening subsidiëring afkoppelen hemelwater.

Argumenten

1. Uitvoering geven aan het verbreed gemeentelijk rioleringsplan

Een hemelwaterverordening en subsidieregeling afkoppelen hemelwater is een uitvoering van het vGRP.

2. Wateroverlast bij hevige neerslag beperken

Bij hevige neerslag kan het riool overbelast raken. Als er bovenstrooms (in het uiteinde van het rioolstelsel) minder water naar het riool gaat, kan wateroverlast benedenstrooms (in de lager gelegen gebieden) worden verminderd.

Water-op-straat situaties komen in gebieden die afgekoppeld zijn minder vaak voor. Ook kan het aantal overstorten (lozingen van ongezuiverd afvalwater) worden beperkt. Hierdoor wordt oppervlaktewater en grondwater minder vaak belast met ongezuiverd afvalwater.

3. *Minder hemelwater af te voeren naar het riool*

In afgekoppelde gebieden wordt het (vuilwater)riool minder belast. Hierdoor hoeft er minder afvalwater getransporteerd te worden en hoeft het waterschap minder water te zuiveren. Daarnaast belemmert 'dun' afvalwater een goede werking van de rioolwaterzuiveringsinstallatie en is het gemakkelijker om 'dik' water te zuiveren.

4. *Een instrument verkrijgen om hemelwater van nieuwbouw niet aan te koppelen*

Bij nieuwe ontwikkelingen het hemelwater niet aankoppelen op de vuilwaterriolering. In gebieden met een diepe grondwaterstand en een doorlaatbare grond (gebieden die hiervoor in aanmerking komen staan op de infiltratiekansenkaart van het grondwaterplan, zie bijlage c) kan hemelwater worden verwerkt op het eigen terrein. Het lokaal infiltreren van schoon hemelwater in de bodem, zorgt er daarnaast voor dat grondwatervoorraden worden aangevuld, waardoor verdroging wordt voorkomen.

5. *Een instrument verkrijgen om hemelwater van bestaande bouw op particulier terrein af te koppelen*

Op plekken waar de riolering aan vervanging toe is, kan voortaan niet alleen het openbaar gebied, maar ook het hemelwater van aanliggende bestaande gebouwen op particulier terrein worden afgekoppeld van het vuilwaterriool. Op deze manier kan per meter riolering die wordt vervangen een groter oppervlak worden afgekoppeld.

Kanttekeningen/risicobeheersing

- Het niet aankoppelen van hemelwater of grondwater in geval van nieuwbouw dient gecontroleerd te worden door een toezichthouder van de afdeling Dienstverlening, team Vergunning & Handhaving.
- Het afkoppelen van hemelwater in geval van bestaande bouw op initiatief van de gemeente, dient gecontroleerd te worden door de opzichter van het desbetreffende project (afdeling Realisatie).
- Een controle van het afkoppelen van hemelwater in geval van een subsidieaanvraag kan worden opgenomen in de beschikking.

Aanpak/uitvoering

De verordeningen worden (na goedkeuring van de raad) digitaal bekend gemaakt en treden zes weken na de dag van bekendmaking in werking.

Verordening afvoer hemelwater en grondwater

Na het vaststellen van de verordening, moet één of meerdere gebiedsaanwijzing(en) worden opgesteld om uitvoering te geven aan de verordening. In een gebiedsaanwijzing wordt een specifiek gebied aangewezen, waarvoor de regels uit de verordening gelden. Indien nodig worden nadere specificaties gegeven.

De gebiedsaanwijzing is een besluit van het college. Het college wijst een gebied aan waarbinnen het verbod op het lozen van hemelwater en grondwater op het openbaar vuilwaterriool van toepassing is. Op basis van deze gebiedsaanwijzing kan de gemeente aan betrokken burgers een brief sturen, waarin staat aan welke verplichting zij (op termijn) moeten voldoen. Daarbij kan het voor een aantal eigenaren van particulier terrein niet redelijk zijn om aan het gevraagde te voldoen. Voor deze mensen kan een ontheffing van de gebiedsaanwijzing worden verleend.

Verordening subsidiëring afkoppelen

Particulieren, woningcorporaties, bedrijven en verenigingen van eigenaren kunnen na het vaststellen van de verordening aanvraag voor een subsidie indienen door het formulier 'aanvraag subsidie afkoppelen hemelwater' in te vullen en deze met de benodigde stukken in te dienen bij de gemeente.

Communicatie

Nadat de verordeningen zijn vastgesteld door de gemeenteraad, wordt op de website van de gemeente Soest informatie geplaatst over de Verordening afvoer hemelwater en grondwater en de Verordening subsidiëring afkoppelen hemelwater.

Een persbericht wordt uitgebracht op het moment dat de subsidiëregeling afkoppelen hemelwater in werking treedt.

Evaluatie en verantwoording

Verordening afvoer hemelwater en grondwater

n.v.t.

Verordening subsidiëring afkoppelen hemelwater

In de jaarrekening worden de financiën geëvalueerd en in begroting worden deze indien nodig aangepast.

Kosten, baten, dekking

Verordening afvoer hemelwater en grondwater

De verordening (als zelfstandig document) brengt geen kosten of baten met zich mee.

In het vGRP is 10.000 euro gereserveerd voor de onderzoeksactiviteit hemelwaterverordening. Voor het opstellen van deze verordening zijn echter geen (externe) kosten zijn gemaakt.

Verordening subsidiëring afkoppelen hemelwater

De kosten van de subsidieregeling afkoppelen kunnen worden gedekt uit de Subsidieregeling groene daken.

In de Meerjarenbegroting staat een budget van € 100.00,- per jaar voor het subsidiëren van groene daken.

In 2014 is hiervan maar € 6.888,- is uitgekeerd. Er lijkt dus financiële ruimte te zijn om ook het afkoppelen van hemelwater te subsidiëren vanuit het budget groene daken.

Het aanleggen van een groen dak en het afkoppelen van hemelwater hebben beide als doel het rioolstelsel minder te belasten. De kosten voor de subsidieregeling groene daken zijn gedekt via de voorziening Riolering.

Referendabel ja/nee

ja

Soest, 12 maart 2015.

Burgemeester en wethouders van Soest,
de secretaris, de burgemeester,

A.R. Veenstra

R.T. Metz

Bijlage(n):

- a. Verordening afvoer hemelwater en grondwater
- b. Verordening subsidiëring afkoppelen hemelwater
- c. Kaart aandachtsgebieden en kansen infiltratie (bron: Grondwaterplan)